

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 126
hallituksen esityksen johdosta Kemi Oy:n ulko- ja kotimaisten
lainojen valtion takauksista

Eduskunta on 1 päivänä helmikuuta 1983 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 285 Kemi Oy:n ulko- ja kotimaisten lainojen valtion takauksista.

Hallitus ehdottaa, että eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan tämän määräämillä ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Kemi Oy:n enintään 100 miljoonan markan ulko- ja kotimaisille lainoille vuosina 1983—1984. Eduskunta on aiemmin myöntänyt takausvaltuuksia vuosia 1981—1983 varten 100 miljoonaa markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen maksamisen vakuudeksi. Näistä takausvaltuuksista on käytetty 87,9 miljoonaa markkaa.

Hallituksen esityksen mukaan Kemi Oy:n taloudellinen tilanne on tällä hetkellä erittäin vaikea. Yhtiön liikevaihto oli vuonna 1981 723 miljoonaa markkaa, mutta laski vuonna 1982 noin 665 miljoonaa markkaan. Yhtiön tulos laskennallisten poistojen jälkeen oli vielä vuonna 1981 positiivinen, mutta vuonna 1982 tulos oli arvion mukaan 97 miljoonaa markkaa tappiollinen. Myös kuluven vuoden arvioidaan olevan tappiollinen. Yhtiön rahoituksen ja jatkuvan toiminnan turvaamiseksi Kemi Oy joutuu vuonna 1983 muuttamaan lyhytaikaisia lainoja pitkäaikaisiksi sekä ottamaan uutta pitkäaikaista luottoa entisten pitkäaikaisten lainojen lyhennysten maksamiseksi. Vuonna 1983 yhtiön pitkäaikaisten luottojen tarve on noin 200 miljoonaa markkaa ja lyhytaikaisten noin 40 miljoonaa markkaa. Lainojen lyhennykset kuluvaan vuonna tulevat olemaan yhteensä noin 135 miljoonaa markkaa.

Kemi Oy:n osakepääomasta sekä julkinen että yksityinen sektori omistavat kumpikin 49 prosenttia. Käytyjen osakasneuvottelujen perusteella näyttää ilmeiseltä, että valtio joutuu tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin vastamaan Kemi Oy:n rahoitushuollosta. Tämän

vuoksi hallitus pitää perusteltuna sitä, että yhtiön kehittämisvaihtoehtoista käytävissä neuvotteluissa vielä kuluven kevään aikana päädytään ratkaisuun, jolla Kemi Oy:n omistus pohja saatetaan vastaamaan pääosakkaiden yhtiöön sijoittamia taloudellisia panoksia. Vaikka nämä neuvottelut ovat kesken, hallitus pitää yhtiön toiminnan jatkamisen kannalta tärkeänä Kemi Oy:tä koskevien uusien takausvaltuuksien antamista valtioneuvostolle, koska yhtiön rahoittajapankit eivät näe mahdolliseksi kasvattaa vastuutaan Kemi Oy:ssä. Tämän vuoksi hallitus esittää, että eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tämän määräämillä ehdoilla, valtioneuvoston harkinnan mukaan myös vastavakuuksia vaatimatta, antamaan valtion takauksia vuosina 1983 ja 1984 Kemi Oy:n enintään 100 miljoonan markan lainoille. Hallitus toteaa kuitenkin pitävänsä annettavien takausten edellytyksenä sitä, että Kemi Oy:n osakas- ja puunhankintasopimuksia koskevissa neuvotteluissa päädytään valtiota tyydyttävään ratkaisuun ja että yhtiölle saadaan selkeät toimintasuunnitelmat, jotka luovat edellytykset yhtiön toiminnan jatkamiselle liiketaloudellisesti kannattavalta pohjalta. Hallitus esittää edelleen, että valtioneuvosto voisi valtion takausaattavan turvaamiseksi tarvittaessa vaatia Kemi Oy:ltä vastavakuuksia. Takaukset voitaisiin tällöin hallituksen esityksen mukaan antaa heikompa vakuutta vastaan kuin mitä valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annetun lain (826/78) 12 b §:ssä on valtion varoista annettavien lainojen osalta säädetty. Valtion takausten antaminen Kemi Oy:lle myös vastavakuuksia vaatimatta olisi hallituksen esityksen nojalla niin ikään mahdollista, mutta tämä riippuisi yhtiön tulevasta omistuspohjasta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esityksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen va-

liokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esityksen hyväksymistä. Valiokunta edellyttää, että Pohjois-Suomen metsäteollisuuden rakenteen ja puunhankinnan kehittämismahdollisuudet tarkoin selvitetään. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä sitä, että Kemi Oy:ssä luodaan edellytykset päätöksenteolle yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämiseksi ja toiminnan saattamiseksi liiketaloudellisesti kannattavaksi.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston tämän määräämillä eh-

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1983

doilla, valtioneuvoston harkinnan mukaan myös vastavakuuksia vaatimatta, antamaan valtion omavelkaisia takauksia vuosina 1983 ja 1984 Kemi Oy:n ottamien pääomamäärältään yhteensä enintään 100 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen maksamisen ja muiden sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi siten, että kunkin muun kuin Suomen rahan määräisen lainan arvo lasketaan takausta annettaessa sovellettavan Suomen Pankin myyntikurssin mukaan.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Rantala, jäsenet Hokkanen, Lampinen, Linna, Muurman, Mäki-Hakola, Ros-

nell, Sirén, A. Stenbäck, Sutinen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Ajo, Koskenniemi, Malm, Pohjala, Poutanen ja Valtonen.